

دانشنامهٔ مَصُورِ سوءِ مصرفِ مواد

Pictorial Encyclopedia of Substance Abuse

- پیشگیری

- کاهش آسیب

- روش‌های درمانی نوین

تألیف :

علیرضا احمادیان

بهنام شکری

ندا اسماعیلی فر

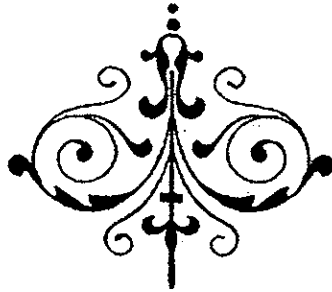
سرشناسه	: احمدیان، علیرضا، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: دانشنامه مصور سوء مصرف مواد = <i>Pictorial Encyclopedia of substance abuse</i> / تألیف علیرضا احمدیان، بهنام شکری، ندا اسماعیلی فر.
مشخصات نشر	: تهران: سایه نیما، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۰ ص.؛ مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۹۳-۳۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: اعتیاد
موضوع	: اعتیاد - عوارض و عواقب
شناسه افزوده	: شکری، بهنام، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده	: اسماعیلی، ندا، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۲۵۳۲۴
رده بندی دیویی	:
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۷۸

دانشنامه مصور سوء مصرف مواد

- ♦ تألیف: علیرضا احمدیان، بهنام شکری و ندا اسماعیلی فر
- ♦ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۹۳-۳۵-۴
- ♦ ناشر: سایه نیما
- ♦ شمارگان: ۱۰۰ جلد - نوبت چاپ: تهران، اول ۱۳۹۲ - قطع: وزیری
- ♦ چاپ و صحافی: کیامرئی
- ♦ قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر برای مؤلفین محفوظ است. این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان است، هر فردی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی دارد.

بسم الله الرحمن الرحيم



مقدمه مؤلفان

در چه شرایطی استعمال مواد احتمال بیشتری دارد ؟

در چه شرایطی استعمال مواد دارای کمترین احتمال است ؟

گرچه هیچ تعریف دقیق و جامعی از پیشگیری ایجاد و سود دارد، اما پیشگیری و جلوگیری از سوء مصرف مواد معمولاً به اقداماتی گفته می شود که هدف آن از دست رفتن از آغاز هرگونه سوء استفاده از مواد آن ها است و به مجموعه تلاش هایی گفته می شود که بر روی کاهش دادن خطر استعمال داروهای مخدر صورت می گیرد و به سه نوع فرایند پیشگیری که معیار اصلی روش افزایش خطر را منعکس می کنند تعریف می شود. پیشگیری به عنوان یک اقدام ارائه شده بر اساس جمعیت جوان و خانواده ها در جهت افزایش دادن مقاومت در مقابل طمع مصرف داروهای مخدر تعریف می شود. هدف برنامه های پیشگیری جهانی جلوگیری و بازداري از شروع سوء مصرف مواد با ارائه اطلاعات و مهارت های لازم برای جلوگیری از مصرف مواد است. با افزایش دادن مقاومت در مقابل مصرف مواد در هر فرد اجتماع، برنامه های جهانی به افراد این فرصت ارائه می دهند که از آن سود ببرند. علاوه بر اهتمام به عوامل خطر آفرین فردی برنامه های پیشگیری جهانی روی عوامل خطر آفرین محیطی مانند

ارزش‌های اجتماعی، حمایت مدرسه و هنجارهای اجتماعی تاکید دارد. با این اقدام بعضی افراد و خطرهای زیر گروهی ممکن است، مشخص شوند. آموزش پیرامون سوء مصرف داروهای مخدر، برنامه‌های رسانه‌ای و ستادهای اطلاع‌رسانی عمومی، تغییر روش‌های تربیتی مدرسه می‌توانند مثال‌هایی در این زمینه باشند که با بهره از امکانات و وسایل ارتباط جمعی، تلویزیون، روزنامه و کتاب استفاده می‌کنند تا هنجارهای درستی را در مقابل سوء مصرف مواد و افزایش آگاهی پیرامون این مسائل ایجاد کنند. در تبیین هنجارهای سالم و صحیح را در نزد مردم کوشش کنند، استفاده می‌شود. افراد اغلب اوقات اشتباه استدلال می‌کنند که همه مردم اجتماع از داروهای مخدر، سیگار و مشروبات الکلی استفاده می‌کنند. در حالی که در نگاه آماری علمی فقط تعداد اندکی از افراد جامعه ممکن است به سوء مصرف مواد مبتلا باشند. در صورت تفتنی - دست بزنند. یکی از اهداف آموزش عمومی افراد جامعه در مورد عوارض و ابتلا اعتیاد این است که یک هنجار واقعی و درست از این مسئله در بین جامعه پدید آید و افسانه‌ها و باورهای نادرست و چک نمایانه و بزرگ نمایانه از مسائل اعتیاد کاهش یابد و از این فرصت شفاف بتوان برای پیشگیری مناسب‌تر آسان‌تر اعتیاد، در جهان بهره برد. برنامه‌های مصونیت آفرین مبارزه با مواد بیش‌ترین اثربخشی را در جامعه دارند (کوهر و لیدل، ۲۰۱۲). یک مزیت حائز اهمیت راهبرد پیشگیری جهانی این است که آن‌ها غالباً ارزان تمام می‌شوند چون که هزینه آن در یک حیطه بسیار گسترده پخش می‌گردد. مدارس و بستر مهر آفرین خانواده‌ها مکانی ایده‌آل برای ارائه این خدمات آموزش عمومی هستند. این برنامه‌ها بیشتر بر پایه فرایندهای روان‌شناختی موثر، فرایندهای موثر اجتماعی، آموزشی مهارت‌ها، مشاغل، می‌باشند (بلنکو، فابریکانت و ولف، ۲۰۱۱). برنامه‌های پیشگیری از سوء مصرف مواد بیشتر متمرکز بر آموزش مستقیم و غیرمستقیم افراد، مدرسه، خانواده و جوانان با تمرکز بر غنی‌سازی اطلاعاتی خانوادگی، دنبال کاهش اعتیاد در جوامع است. رسانه‌ها، اطلاعات مفیدی برای خانواده‌ها، انجمن‌های محلی ارائه می‌دهند. اقدامات پیشگیری گزینش برای زیرمجموعه‌هایی از جمعیت طراحی می‌شوند که نسبت به جمعیت کلی در خطر بیشتر ابتلا به مواد قرار دارند. گروه‌های در معرض خطر ممکن است، بر اساس سن، موقعیت خانوادگی، درآمد یا تاریخچه سوء رفتار فیزیکی / جنسی مشخص شوند. به علاوه گروه‌هایی

که بیشتر در معرض خطر قرار دارند معمولاً فرزندان افراد معتاد و یا الکلی، دانش‌آموزانی پرخاشگر و یا مجرم، جوانان و بچه‌های محله‌های فقیرنشین یا خانواده‌های آشفته (مطلقه) را شامل می‌شوند. هدف از پیشگیری گزینشی بازداري یا تأخیر انداختن سوء مصرف مواد با کاهش مستقیم عوامل خطر آفرین مشخص شده است. چون گروه‌های انتخاب‌شده برای پیشگیری مشخص شده یا گزینش بر پایه و اساس خطرات آسیب‌پذیری است، برنامه‌ها باید خطرات خاص یک گروه را مورد هدف خود قرار داده باشد و عوامل حفاظتی باید به موثرترین شکل خود باشد (شولتز، ۲۰۱۱؛ احمدیان و همکاران، ۱۳۹۱).

فرآیند اقدامات پیشگیری مشخص به افرادی مربوط می‌شود که ممکن است از مواد استفاده نکنند اما دارای نشانه‌هایی است یا ناچار به جاری‌هایی روان‌شناختی مشخصی دارند که احتمال استعمال مواد را در آن‌ها افزایش می‌دهد. این افراد ناچار به فردگی، اضطراب شدید، وسواس، تروماهای روانی، قویای اجتماعی، قصد خودکشی و... دارند. افرادی که برای برنامه‌های پیشگیری مشخص شده، قبلاً تجربه استعمال مواد را داشته‌اند و هدفشان جلوگیری از ادامه استفاده و یا کاهش شدت استعمال مواد است و اهداف آن شامل اطلاع‌رسانی مناسب و آموختن مهارت روانی-اجتماعی برای کاهش صدمات حاد مرتبط با استعمال مواد مخدر و کمک کردن به برطرف کردن مشکلات ناشی زیستی-روانی و اجتماعی ناشی از استعمال مواد است. ممکن است افراد تحت برنامه‌های پیشگیری مشخص شده توسط معلمان، والدین، مشاورین مدرسه یا سیستم انتظامی حمایت شوند. آن‌ها عوامل خطر آفرین فردی و مشخصی شامل عدم موفقیت در مدرسه و درس، مشکلات اجتماعی، مشکلات فیزیکی، دیگر ناهنجاری‌ها را ممکن است داشته باشند. برنامه‌های حفاظتی مشخص شده عوامل خطر آفرین فردی شامل ضعف اعتماد به نفس، ADHD، اضطراب اجتماعی، هراس، داشتن رابطه ضعیف با والدین، مشکلات عاطفی، افسردگی، اضطراب، را بیان می‌کند (سیمسون و دانسروا، ۲۰۰۷؛ احمدیان و همکاران، ۱۳۹۲) نشان دادند که سوء مصرف مواد در افراد دچار اختلالات یادگیری هم شایع است.

کتاب حاضر شامل ۲۲ فصل مشتمل بر جدیدترین یافته‌های بالینی از اعتیاد برای عموم است که هر فصل به شکل ترجمه، تدوین و سازمان‌دهی علمی یکپارچه توسط یکی از اعضای کمیته پژوهشی

تألیف کتب مهیا شده است.

در آخر به سهم خود این مجموعه ناقابل را ابتدا به شهدای مبارزه با مواد مخدر و خانواده‌هایشان و سپس به اساتید ارجمند پروفیسور باقر ثنائی‌ذاکر، دکتر علی‌محمد نظری، دکتر محسن وزیریان، دکتر سید عباس باقری یزدی، دکتر شمس‌علیزاده، دکتر عابدین، دکتر مستشاری و دکتر جعفر بوالهیری گرامی‌شان و به ویژه دکتر حامد اختیاری استاد جوان، پیشگام و الگوی نمونه و خستگی‌ناپذیر اعتیاد پژوهی در ایران تقدیم می‌نماییم. در ضمن با استقبال از پیشنهادات اساتید و دانشجویان فرزانه در جهت انبساط و رفع نواقص این کتاب، آماده‌ایم تا نظرات، پیشنهادات ایشان را دریافت نموده و در ویراست‌های بعدی به کار بندیم.

گروه مؤلفان^۱

^۱-Corresponding author: Std_ahmadian@khu.ac.ir

Affiliation Ph.D Student of Counseling of Kharazmi University, Tehran, Iran.

Address: Kharazmi University, Department of Clinical Psychology, No149, Khaghani St., Enghelab Ave., Tehran, Iran, IR.

فهرست مطالب

بخش اول: آشنایی اولیه با تاریخچه و ابعاد سوء مصرف مواد در ایران

فصل اول: آشنایی با تاریخچه، تعاریف و مفاهیم اولیه سوء مصرف مواد در ایران

فصل دوم: مفاهیم بهبودی، لغزش و عود در مسیر درمان اعتیاد

بخش دوم: آشنایی اختصاصی با مواد مورد سوء استفاده

فصل سوم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به انواع مواد افیونی

فصل چهارم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به حشیش

فصل پنجم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به الکل

فصل ششم: آشنایی با عوارض سوء مصرف سیگار و مواد نیکوتینی

فصل هفتم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به داروهای دارای مصارف طبی

فصل هشتم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به کوکائین

فصل نهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به حشیش

فصل دهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به قارچ‌ها و کاکتوس‌های سمی توهم زا

فصل یازدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به آمفتامین

فصل دوازدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به مت‌آمفتامین

فصل سیزدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به قفس اکستازی

فصل چهاردهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به فلوکلیدین

فصل پانزدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به مواد مخدّر ناف

فصل شانزدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به داروها و داروهای استروئیدی آنابولیک

فصل هفدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به ناس

فصل هجدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد به خات

فصل نوزدهم: آشنایی با عوارض سوء مصرف و اعتیاد هم‌زمان به چند نوع مواد

بخش سوم: اهداف و اصول درمان‌های غیر دارویی

فصل بیستم: اهداف و اصول درمان‌های روان‌شناختی

فصل بیست و یکم: آموزش‌های پیشگیرانه

فصل بیست و دوم: مفهوم کاهش آسب

منابع فارسی و لاتین

پیوست الف (نکات طلایی برای شناسایی افراد معتاد)

پیوست ب (پرسشنامه باورهای مرتبط با مواد)

پیوست پ (پرسشنامه عقاید و سوسه‌انگیز)

www.ketab.ir